Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250 (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 218. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 11-го ЛИСТОПАДА 1976 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, NOVEMBER, 11, 1976 No. 218 VOL. LXXXIII

СОРОК ТИСЯЧ НА ЦЕРКВУ СВ. ЮРА В ЖОВТНІ

Ню Йорк (Н.Н.). — Другого листопада ц.р. на нарадах президії Будівельного Комітету Свято-юрської парафії в Ню Йорку головним питанням стояло продовжування плянової й загальної збірки пожертв на будову нової церкви. Звітували голова Комітету мец. Роман Гуглевич, парох о. д-р Володимир Ґавліч та фінансовий референт дир. Іван Винник. Їх звіти були більш, ніж оптимістичні. В самому місяці жовтні будівельний фонд збільшився на кругло 40 тис. долярів. З особливим вдоволенням о. Парох підмітив, що в цю імпозантну суму ввійшли між іншим 263.10 дол. зібраних в часі Служби Божої, яку він відправив для чисельних учасників Конгресу Американських Українців та 290 дол. придбаних заходами п. Тимоша Шевчука із продажу кави й вареників після Служб Божих в парафіяльних приміщеннях. Дир. Винник підсумував стан збірки фондів на будову церкви, який на кінець жовтня виносив кругло 1,840,000 дол. На рахунок договірної ціни за будову церкви виплачено контракторові суму 687,000 дол., після чого в касі залишилося 1,153,000 дол. До повної сплати коштів будови церкви потрібно ще кругло пів мільйона долярів, з яких сто тисяч повинні бути зібрані ще в цім році.

Окремою подивугідною позицією в збірці є пожертви на т.зв. меморіяли. Вже досі зголошені суми на меморіяли виносять понад 60,000 до-

(Закінчення на стор. 3-й)

Громада в Ню Йорку відзначила Листопадові Роковини, вшанувала пам'ять Слуги Божого Андрея

Ню Йорк (О. Л.). — Комітет Об'єднаних Українсько - Американських Організацій Великого Ню Йорку, Відділ УККА, влаштував в неділю, 31 жовтня ц. р. в авдиторії школи св. Юра святочну Академію для відзначення роковин Листопадового чину і вшанування пам'яті Слуги Божого Андрея Шиптицького, що помер 1 листопада 1944 р.

Сцену прикрашував великий портрет Митрополита, кисти відомого мистця Михайла Мороза, створеного ще у Львові під час відправи Служби Божої в катедрі. св. Юра.

Голова Комітету д-р В. Савчак привітав публіку, що вщерть виповнила велику залю, публіка вшанувала Великого Митрополита однохвилинною мовчанкою.

У програмі Академії взяли участь: дівочий хор „Жайворонки" осередку СУМА в Ню Йорку під батутою Лева Стругацького, що відспівав американський і український гимни та шість пісень. Хорові акомпаньювала Хр. Зубрицька-Янґ.

Довшу святочну промову виголосив проф. д-р В. Лев, подаючи коротку передісторію Листопадового чину, і сильветку Слуги Божого Кир Андрея.

Адв. Аскольд Лозинський, член Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької, рецитував розділ поеми І. Франка — „Мойсей".

Вперше перед широкою публікою виступила співачка, меццо - сопрано Наталія Худа - Гусяк з трьома піснями, першою з яких була пісня - молитва „Під Твою милість", яку скомпонував відомий сучасний український композитор Ігор Соневицький (з нагоди інсталяції на кардинала Блаженнішого Патріярха Йосифа І). Солістці акомпаньював композитор проф. д-р Ігор Соневицький. —

Сцену оформили Т. Гірняк і Т. Шевчук.

Співом „Не пора" закінчено цю зразкову Академію.

КОУАО відбув пленарне засідання

Ню Йорк, Н. Й. (в. л.) — В четвер, 4-го листопада ц. р., тут в приміщенні УНДому відбулось чергове пленарне засідання Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій — Відділу УККА, на якому визначено дату слідуючих Загальних Зборів КОУАО і обрано Номінаційну комісію та обговорено ряд інших справ, зокрема справу завершення святкувань 200-річчя Американської Незалежности і 100-річчя українського поселення українського шкільництва, статуту і старання про перейменування Голл плейсу на сквер Тараса Шевченка. Теперішній Голл плейс прилягає до новобудови української католицької церкви св. Юра і сполучає Сьому і Шосту вулиці. На цьому місці відбулись головні святкування „Українського ярмарку", присвяченого 200 і 100-літтю, який, хоч і не приніс матеріяльних користей, був великим моральним досягненням української громади Великого Ню Йорку завдяки праці і стараннм Комітету, очолюваного адв. Іваном Флисом. Полагодження цієї справи з управою міста Ню Йорку займеться комісія з трьох адвокатів — І. Флиса, Ю. Волинця і А. Лозинського. Рішено також відбути 18-го грудня ц. р. річні Загальні Збори Відділу УККА, і для цієї справи покликано Статутову комісію в особах: адв. І. Флис, д-р В. Палідвор і д-р Ірина Палох, та Номінаційну комісію, до якої увійшли: Микола Грицковян, Степанія Салдан, Ірина Куровицька, адв. Аскольд Лозинський, ред. В. Левенець і Микола Хоманчук.

Про останню імпрезу Комітету 200- і 100-річчя, тобто, про концерт Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка з Детройту, який відбудеться в неділю, 21-го листопада ц. р., в залі Гантер коледжу при 69-ій вулиці і Парк евеню, інформував голова Комітету адв. І. Флис, а його доповнював касир Комітету М. Хоманчук. Заля має 2.000 місць, і Комітет надіється, що українці Великого Ню Йорку, як також громадянство сусідніх стейтів візьме численну участь у концерті, щоб доказати нашу пошану і прив'язаність до української культури. Для покриття подорожі зголосилося вже декілька спонзорів, між ними подорожнє бюро Віри Ковбаснюк-Шумейко з пожертвою 1.000 долярів і кілька осіб з меншими сумами. Комітет з вдячністю прийме ще інші пожертви. Білети на концерт бандуристів вже можна набути в книгарнях АРКА, ЕКО і СУРМА в ціні по 7, 6 і 5 долярів.

Про українське шкільництво вичерпно інформувала заступниця голови КОУАО пані Ірина Куровицька, яка при тому зачитала окреме звернення, вислане до українських організацій, і повідомила, що Шкільна Референтура відкрила вже в кредитівці „Самопоміч" окреме конто „Шкільного Фонду" (7487), на яке можна висилати пожертви, призначені на допомогу українському шкільництву. В цьому році КОУАО призначив 500 долярів стипендії для української дітвори, і цю справу управа „Шкільного Фонду" продовжуватиме в будучому, якщо знайде співпрацю і зрозуміння у громаді.

ОН ПРОГОЛОСУВАЛИ РОЗПОЧАТИ НОВУ БОРОТЬБУ ПРОТИ АПАРТЕЇДУ

Об'єднані Нації, Н.Й. — У вівторок, 9-го листопада, деякі африканські країни та держави „третього світу" розпочали в Генеральній Асамблеї Об'єднаних Нації нову кампанію проти політики апартеїду, тобто політики роздільного проживання рас в Південно-Африканській Республіці, схвалюючи ряд резолюцій, в яких закидають Ізраїлеві, ЗСА та іншим державам Заходу, що вони є „провідними коляборантами" з південноафриканським урядом. Близько 30 держав, між ними ЗСА, Британія, Франція і деякі африканські країни, голосували проти цих резолюцій, або здержались від голосування, бо вважали, що ці закиди безпідставні.

Деякі з резолюцій пропонували, щоб Об'єднані Нації проголосили економічний та фінансовий бойкот Південно-Африканської Республіки, як рівнож заборонили членам ОН брати участь у спортових іграх, в яких змагатимуться південноафриканські атлети, а також закликали, щоб Рада Безпеки ОН встановила ембарґо на продаж зброї для Південно-Африканської Республіки.

Голосування над тими резолюціями відбулося після двотижневих дебат в справі апартеїду. Африканські держави вважають ці дебати найважливішими за цілу цьогорічну сесію Генеральної Асамблеї. Одна із резолюцій засуджувала Ізраїль за вдержання „мілітарних і економічних зв'язків з Південно-Африканською Республікою і її підртимала 91 держава, включно з арабськими державами. 20 держав голосували проти резолюції, а 28 здержалися від голосування, бо боялися, щоб араби не використовували цієї резолюції для своєї пропаґанди проти Ізраїля, подібно як використовують минулорічну резолюцію, яка утотожнює сіонізм із расизмом.

Деякі держави „третього світу" виступили проти резолюцій, запропонованих арабами. Представник африканської держави Маляві, Джей Мувамба, назвав інших африканських дипломатів „дволичними гіпокритами", бо вони добре знають, що для Південно-Африканської Республіки зброю продають не тільки країни Заходу, але також комуністичні держави. Проти анти-ізраїльської резолюції виступив також представник Мехіко.

Одна з резолюцій твердить, що теперішній уряд Південно-Африканської Республіки є „нелеґальний", і заявляє, що чорне населення тієї країни має право „будь-якими способами захопити владу в свої руки". Представники країн Заходу та деяких держав „третього світу" противилися цій резолюції, заявляючи, що вона закликає до „расової війни і кровопролиття".

ЗСА і В'єтнам обговорюватимуть можливість „нормалізація зв'язків"

Вашінґтон. — Цієї п'ятниці, 12-го листопада, в Парижі розпочнуться переговори між представниками ЗСА та комуністичного В'єтнаму в справі встановлення „нормальних дипломатичних зв'язків" між цими двома державами. Це будуть перші формальні наради між Вашінґтоном і Ганоєм від 1972 року, коли в Парижі підписано мировий договір, який Північний В'єтнам опісля зірвав своїм нападом і окупацією Південого В'єтнаму. Під час теперішніх переговорів буде заторкнене питання т.зв. „пропалих без вісті" американських вояків. Уряд президента Джералда Форда кількакратно заявляв, що „нормалізація зв'язків" між Вашінґтоном і Ганоєм неможлива, поки Ганой не подасть точніщих інформацій про понад 800 американських вояків, які пропали без вісті під час В'єтнамської війни. Білий Дім також заявив, що в Раді Безпеки Об'єднаних Націй накладе „вето" на аплікацію В'єтнаму стати членом ОН, якщо не буде полагоджена справа цих американських вояків. Новообраний президент Дж. Картер погоджується із становищем президента Форда, хоча під час передвиборчої кампанії закидав Джералдові Фордові, що його уряд присвячував замало уваги питанню „пропалих без вісті" вояків. Справа прийняття В'єтнаму до Об'єднаних Націй має бути порушена Радою Безпеки ОН цієї п'ятниці, а голосування правдоподібно відбудеться у понеділок, 15 листопада.

Ратґерс продовжуватиме курс української мови

Ню Бронсвік, Н.Дж. — Згідно з повідомленням відділу слов'янських мов і літератур Ратґерського університету, рання реєстрація на курси української мови і літератури під час весняного семестру вже почалась.

Курс української літератури і культури, ч. 12-967-492 (три кредити) є доступний для студентів вищого і нижчого рівня. Крім вибраних тем з історії української літератури курс вимагатиме аналізу творів таких українських письменників і поетів, як І. Кочерга, М. Куліш, В. Винниченко, Л. Коваленко, О. Коломиєць, Б. Бойчук, В. Симоненко, І. Драч, Л. Костенко, В. Коротич, І. Калинець, О. Бердник, В. Мороз і М. Осадчий.

Студенти Ратґерського університету рівнож можуть реєструватись на курси української мови вищого, середнього і заавансованого рівня. Точні інформації можна одержати від д-р Лариси Онишкевич, телефонуючи на число (201) 932-7366.

ДВІ ДОПОВІДІ ПРОФ. ПРІЦАКА В НЮ БРОНСВІКУ

Ню Бронсвік, Н. Дж. — Проф. д-р Омелян Пріцак, директор Українського Наукового Інституту при Гарвардському університеті, виголосить тут в п'ятницю, 12-го листопада, в Ратґерському університеті доповідь на тему „Авторство Слова о полку Ігореві". Доповідь, яка відбудеться в приміщеннях Інтернешенел Гауз цього університету, влаштовує відділ слов'янських мов і літератур.

Увечорі того дня, заходами українського студентського клюбу, проф. Пріцак виголосить доповідь на тему: „Сучасний стан номенклятури у відношенні до Київської Русі". Доповідь, запляноване на 8-му год. вечора, відбудеться в приміщеннях місцевої української католицької парафії при 12 Гілден вул.

Брежнєв сподівається кращих відносин із ЗСА

Москва. — Пресове аґентство „Юнайтед Пресс Інтернешинал" інформує, що генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв у вівторок, 9-го листопада, заявив, що Кремль сподівається, що після закінчення американських президентських виборів буде існувати „ефективніша взаємодія" між ЗСА та Совєтським Союзом. Однак, промовляючи на бенкеті в честь польського комуністичного даться Едварда Ґерека, Брежнєв перестеріг, що Совєтський Союз далі підтримуватиме „національні визвольні рухи". Він закинув, що „могутні і добре зорганізовані сили" на Заході противляться послабленню міжнародних напружень і тим змушують комуністичні держави „скріпити свою пильність і чуйність та ще більше скріпити свої змагання за тривалий мир".

Згідно з текстом промови, оприлюдненим совєтським пресовим аґентством ТАСС, Брежнєв поіменно не згадував новообраного американського президента Джіммі Картера, але його виступ віддзеркалював нетерпеливість Москви з приводу того, що під час виборчої кампанії в ЗСА „дещо сповільнився проґрес" в ділянці поліпшення відносин між Вашінґтоном і Москвою.

Японія і СССР досягнули порозуміння в справі звороту літака „МІГ-25"

Токіо, Японія. — Японія і Совєтський Союз остаточно договорилися в справі звороту совєтського військового літака „МІГ-25", на якому втік з СССР ляйтенант Віктор Біленко і попросив права політичного азилю а ЗСА. Договір передбачає, що совєтський траспортовий корабель „Тайґонос" одержить дозвіл причалити до порту Гітачі, 60 миль на північ від Токіо, і перебрати частини розмонтованого японськими і американськими військовими техніками літака, „МІГ-25", який вважався досі в СССР найбільш докладною і прецизною машиною. Покищо літак перебуває під стислою охороною японської військової розвідки. Передача мала б відбутися в п'ятницю, 12-го листопада цього року.

Британський посередник „оптимістично наставлений" щодо справи Родезії

Лондон. — Івор Ричард, британський амбасадор до Об'єднаних Націй, який тепер в Женеві сповняє ролю посередника під час переговорів між білим урядом Родезії та представниками чорної більшости тієї африканської країни, у понеділок, 8-го листопада, повернувся до Лондону, щоб здати звіт британському міністрові закордонних справ Антоні Крослендові, про причини застою у цих переговорах. Хоча І. Ричард залвив кореспондентам, що „оптимістично наставлений щодо остаточного висліду переговорів", то коментатори вказують, що в Женеві [illegible] на сторона не хоче погодитися на компроміс: представники 4-ох негритянських фракцій вимагають, щоб влада в Родезії перейшла в руки чорної більшости не пізніше як за 12 місяців, а представники білого уряду прем'єра Іяна Сміта настоюють на тому, щоб протягом двох років правив „тимчасовий уряд", зложений з білих і чорних. Британський посередник Івор Ричард старається переконати обидві сторони, щоб погодилися на те, щоб перехід влади закінчився за 15 місяців, але покищо не мав успіху.

В українському інтернаті в Мюнхені почався черговий шкільний рік

Мюнхен. (В. Л.) — Український Інтернат „Рідної Школи" у Мюнхені розпочав у половині вересня 1976 р. свій черговий, вже десятий рік праці. Як відомо, в Інтернаті навчаються хлопці і дівчата з Німеччини та інших країн. Вони ходять до державних шкіл та щоденно мають лекції з українознавства.

В шкільному році 1976/77 має Інтернат вперше матуральну клясу, до якої можуть ходити також учні, які в Інтернаті не живуть. До самих матуральних іспитів можуть зголоситися також інтерністи. Іспити відбуватимуться в червні 1977 р.

У час зимових вакацій влаштовує Інтернат знову курс української мови для тих, які володіють українською мовою дуже слабо, або взагалі її не знають. Якщо були б кандидати, можна буде поширити програму того курсу також на деякі предмети наук про Україну.

Український Інтернат приміщується від 4-ох років у власному будинку, в якому є відведена деяка кількість кімнат для пансіону. Також в цьому році кілька сотень українців, які перебували довше, або коротше у Мюнхені, користали з цього пансіону, маючи можливість дешевого нічлігу та харчування у своєму середовищі. Між гістьми були земляки з усіх майже країн нашого поселення. Велика кількість було молоді, студентів та учнів середніх шкіл.

В Інтернаті є також приміщений Товариський Клюб, в якому щовечора (за винятком понеділків) зустрічається українська молодь Мюнхену, гості з інших міст і країн, любителі шахів, старші земляки.

Для товариств та організацій дає Інтернат можливість влаштовувати збори, засідання, імпрези, головно тоді, коли учасники їх бажають мати обід, чи вечерю, щоби не переривати наради на кілька годин.

Будинок Інтернату положений у відомій мистецькій і науковій дільниці Мюнхену — Швабінгу. Тим самим доїзд до Інтернату дуже добрий — підземка до Нордфрідгоф, або автобус до Бідерштайн.

Учні Українського Інтернату мають забезпечене не тільки українське виховання та можливість здобути середню освіту і зрілість до студій в університеті, але також увійти в суспільне життя української громади та пізнати світ. Кожного року Інтернат влаштовує прогулянки та екскурсії, в тому числі одну дещо дальшу і більшу. В минулому році це була прогулянка до Англії та Шотляндії; в цьому році до Еспанії, Франції і Швайцарії.

Кандидати до Інтернату можуть голоситися не тільки на початку шкільного року, але й в інші місяці. Приймаються учні від 9-ти років життя. Це можуть бути діти чисто українських батьків, або мішаних родин. Добра можливість існує для дітей-сиріт, бо Товариство „Рідна Школа" перебирає в таких випадках повну опіку над ними.

В УКРАЇНІ ЗАГОСТРЮЄТЬСЯ КОНТРОЛЯ І ТЕРОР

Лондон (УЦІС) — В Україні далі загострюється контроля над „всіма громадянами", включно з українцями-партійцями. Чистка партії і комсомолу пляново продовжується. Почавши від початку 1975 року звільнено з червоної армії дуже багато старшин, зокрема українців. Старших віком післали на пенсію, а молодших на інші роботи. Їхні місця заповнюють довіреним елементом імперії, переважно росіянами. Дедалі українцям стає важче дістатися до військових училищ. В 1975 р. започатковано виміну пашпортів для всіх громадян СССР. У зв'язку з тим спеціяльно підібрані і підготовані старшини КҐБ переводять стислу перевірку всіх людей, на основі якої роблять сеґреґацію на надійних і ненадійних громадян. Осіб, зарахованих до категорії „ненадійних", під різними претекстом усувають з усіх відповідальних робіт з передбаченим пляном, що вразі революційної чи воєнної кризової ситуації вони можуть бути ізольовані в окремих концтаборах. Русифікація поневолених Москвою народів продовжується. Сьогодні з дипломом в українській мові в Україні дуже важко дістати працю по фаху. Таким українцям „пропонують" виїхати на роботу до Казахстану, на Далекий Схід, евентуально в Росію.

Останньо в Україні заарештовано і засуджено за „антисовєтську пропаганду та агітацію" Слободянина. Строк присуду покищо невідомий.

Одержана вістка з України уточнює, що 1-го липня 1976 року Валентина Мороза перевезли з Московської тюрми Бутирки до концтабору. Теперішня його адреса: Сосновка, п/я ЖХ-385/1-6, станиця Потьма, Мордовская АССР. Тут В. Мороза змусили працювати в артілі на станках шліфування скла, де немає вентиляції і свіжого повітря, а скляний пил дуже загрожує життю людини. На цих станках також працює Святослав Караванський та інші українські політв'язні.

Минулого року Івана Геля привозили з концтабору до Львівської тюрми. Тут переводили додаткові слідства та домагалися „покаянної заяви", але після його рішучої відмови, Геля назад відвезли до концтабору. Наприкінці травня 1976 р. І. Гель проголосив голодівку, на якій перебував ще наприкінці серпня. Він домагається допущення представників вільної світової преси до концтаборів, визнання його як політичного в'язня, належної медичної опіки над хворими, дозволу одержувати від дружини посилки, яких не допускають, та інших прав для політв'язнів.

В 1975 р. Василя Стуса КҐБ привозило з Пермського концтабору до Києва і примушувало його відмовитися від своїх поглядів за ціну звільнення. Ці намагання виявилися безуспішними. Після того Стуса перевезли до Мордовського концтабору ч. 17 і посадили на 15 діб до ПКТ (карцеру).

Ірина Сеник, заарештована в жовтні 1972 р. і засуджена на 6 років ув'язнення і 5 років заслання, 14-го березня 1976 р. посаджена на невідомий строк до ШІЗО (штрафного ізолятора).

Ірина Стасів-Калинець написала листа до ООН з проханням взяти її під свою опіку, але цього листа КҐБ переловило. Як виходить з повідомлення, за це її також посадили до карцеру.

У художниці Стефанії Шабатури органи безпеки вилучили 150 різних мистецьких друків і забрали до знищення. Стефанія Шабатура відмовилася працювати на знак протесту проти безпідставного ув'язнення та заборони діяльности у вільні хвилини від праці, за це її посадили на 6 місяців до штрафного ізолятора (ШІЗО). У зв'язку з цим вона від 15-го до 29-го березня 1976 р. проводила голодівку.

Микола Бондар, викладач філософії в Ужгородському університеті, в 1971 році засуджений на 7 років ув'язнення, в 1975 р. зрікся з совєтського громадянства і відтоді бойкотує всі державні совєтські установи. В 1976 р. розпочав кампанію проти будь-якого послуху управління в'язниць і концтаборів.

Василь Сидоренко вже від довшого часу голодує в концтаборі, у висліді чого його здоров'я значно погіршилося.

Іван Ребрик з Івано-Франківщини засуджений в 1974 р. на 7 років ув'язнення і 3 роки заслання за розповсюдження підпільної літератури серед населення Гуцульщини. В липні 1976 р. концтаборова охорона його сильно побила за те, що відмовився перейти з одного концтабору до другого.

Олексій Тихий з с. Іскра, Великоновсілківського р-ну, Донецької області, в 1958 р. вперше був засуджений за політичні справи на 5 років ув'язнення. Після відбуття строку знову повернувся до родинного села, де стала за ним переслідування. 15-го липня 1976 р. КҐБ провело обшук на його квартирі, під час якого вилучили з-поміж матеріялів рукопис про історію української мови й забрали.

Жидівські дисиденти розповідають про тюремні умовини

Москва. — У вівторок, 9 листопада ц.р., совєтські власті звільнили усіх 22-х жидівських дисидентів, які були заарештовані за переведення сидячої маніфестації в будинку Президії Верховної Ради СССР, домагаючись виїзду до Ізраїлю і скорішого полагодження їх еміграційних документів. Деякі із звільнених поділилися із західніми кореспондентами своїми враженнями з перебування у в'язниці. „Одиноким позитивом мого перебування у в'язниці, — заявив кореспондентові „Ню Йорк Таймсу" Анатолій Щаранський, 28-літній математик, є те, що я за 15 днів стратив 6,5 фунтів ваги і пережив, щось небувале". Щаранський розказав, що всіх жидівських дисидентів, після засуду, перевезли до закладу на передмісті Москви, у якому перебувають п'яниці і хулігани. „Ми змушені були жити там в нелюдських умовинах, як телята". Згідно з його розповідю, у відносно маленьких келіях перебувало 30-35 в'язнів, які не мали права свобідно порушуватись, спали на голих дошках-прічах, без матраців, подушок і накриття. Ті, яким не ставало пріч, спали прямо на підлозі. Інший дисидент Владім Слєпак, електронічний інженер, заявив, що з ним поводились краще, бо його прізвище більш відоме на Заході і на його ім'я новообраний президент ЗСА, тоді ще губернатор Джіммі Картер, переслав був телеграму співчуття в часі згаданої маніфестації.

ПРОФ. ЯР. РУДНИЦЬКИЙ ПОЧЕСНИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЛІНҐВІСТІВ

Вінніпеґ. (СД.) — Тут у приміщенні Манітобського університету відбувся річний з'їзд лінґвістів Манітоби, Норд Дакоті й інших стейтів. На загальних зборах дня 30-го жовтня 1976 р. обрано перших двох почесних президентів цієї Групи Лінґвістів — проф. Д. Георґса з Гренд Форкс, Н. Дж., й проф. Яр. Рудницького з Вініпеґу, Ман. Обидва вчені були основниками цієї Групи в 1959 р., що з того часу розвивалась в постійну щорічну конференцію американських і канадських мовознавців.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07303.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Добрий новий початок

Вислід цьогорічних виборів цікавий тим, що на місце республіканського президента Джералда Форда обрано демократа Джіммі Картера. Але для нас, українців, цей вислід цікавий також тим, що у виборах переможцями вийшли три українці: молодого адвоката Бориса Антоновича, незалежного республіканця, обрано до стейтової асамблеї Іллиной, де він репрезентуватиме 19-ту виборчу округу, демократ Теодор Стубан був обраний до стейтової легіслятури Пенсильвенії, де заступатиме 109-ий виборчий дистрикт, а демократ Михайло Ярош виграв вибори на пост шерифа повіту Магонінг у стейті Огайо. Не є виключене, що в цьогорічних виборах також в інших стейтах і місцевостях Америки переможцями могли вийти й інші кандидати українського роду, однак про них ми можемо не знати, або їм самим не залежить на тому, щоб їх ідентифікувати з українцями.

Очевидно, що згадані наші переможці в цьогорічних виборах далеко не перші. Згадати б тільки адв. Степана Ярему, що був членом стейтової легіслятури Ню Йорку, та св. п. адв. Марсела Вагнера в стейтовій легіслятурі Ню Джерзі. Також конгресмен Сейнт Джермен по своїй матері зараховувався до українців. Проте, це вже належить до минулого, а від деякого часу згадувалось деякі українські імена тільки перед виборами, бо в самих виборах вони не мали щастя. У цьому відношенні ми в ЗСА ще дуже відстаємо в порівнянні з іншими етнічними групами; і ми ще більше відстаємо від наших братів по той бік річки св. Лаврентія в Канаді.

Тому то виборчу перемогу трьох відомих нам кандидатів українського роду таки можна вважати за добрий новий початок нашої майбутньої активности в американському політичному житті. Очевидно, що перша заслуга у виборчій перемозі належить самим кандидатам, які мусіли прикласти багато труду, часу тощо, щоб запевнити собі перемогу. Але також громадяни українського роду, які цих кандидатів підтримали під час виборів, доказали, що українці таки можуть запевнити собі відповідну ролю в політичному житті цієї країни. Правда, що самі виборці українського роду не змогли б запевнити перемоги наших кандидатів, але власне те, що наші земляки-кандидати зуміли здобути собі підтримку не тільки інших етнічних груп, але рівнож впливових американських кіл — є доказом їхньої політичної проворности та активности.

Цьогорічні перемоги кандидатів українського роду повинні послужити заохотою для інших пробувати щастя в чергових виборах. Ті кандидати-українці, які програли 2-го листопада цього року, також не повинні зневірюватися, а вже тепер робити заходи, щоб запевнити собі перемогу в наступних виборах.

Невеселі перспективи

Уряд Великобританії, що його очолює тепер провідний член Робітничої партії прем'єр-міністер Джеймс Каллаган, опинився в останньому часі в дуже трудному положенні, а в понеділок, 8-го листопада ц. р., ледве перетривав дискусію і потрійне голосування в Парляменті і Палаті Лордів над справою дальшої націоналізації британської індустрії, зокрема корабельного і літакового будівництва. В одному випадку урядова партія і прихильні до неї посли перемогли у голосуванні тільки одним голосом (311 на 310) і це, очевидно, показник, що уряд Каллагана не тільки поважно загрожений кампанією Консервативної партії, яку очолює енергійна Маргарета Татчер, і відосередньою діяльністю скрайньо лівої фракції Робітничої партії, але, прикладно висловлюючись, опинився над берегом катастрофи, тобто практично може кожного дня податися до димісії, як тільки виникне чергова спірна справа, що її треба вирішувати голосуванням в Парляменті. Помимо того, що провід Консервативної партії не поставив ще формальної вимоги про резигнацію прем'єра Каллагана і його уряду, то дискусія над такими справами, як поправки до Конституції і обмеження прав Палати Лордів, може дуже легко спричинитись до загострення ситуації і витворення справжньої урядової кризи у Великобританії.

Комплікує справу, головно на економічному відтинку, участь Британії в Европейському Економічному Ринку, бо хоч перестала існувати британська імперія, то залишився по ній стерлінговий бльок держав і обширів, тісно пов'язаних валютно з англійським фунтом і з британською банковою системою. Через те Англія довший час не приступала до ЕЕР, а приступивши, зустрінулась з великими переходовими трудношами, бо британська господарка не змогла витримати тиску подвійних зобов'язань. Крім того, англійська знаціоналізована індустрія не видержувала конкуренції з іншими державами, наприклад з Німеччиною, в наслідок чого розпочався спад вартости англійського фунта, подвоїлись у зв'язку з цим витрати на імпортовані товари, бо Британія ніколи не була самовистачальною, збільшилося безробіття, піднеслись неспомірно до заробітних платень ціни на продукти першої потреби, зокрема харчі, а що найголовніше — уряд втратив контролю над економікою, і престиж прем'єрів, спочатку Геролда Вілсона, а тепер Джеймса Каллагана, почав раптово падати. Теперішній уряд поробив уже ряд заходів, але перспективи не є світлими.

Куба закінчує реорганізацію урядової системи

Гавана. — Пресові агенства інформують, що на Кубі тепер проходить „підставова реорганізація адміністративного апарату", яка має 2-го грудня закінчитися скликанням першої Крайової Асамблеї від 1959 р., тобто від захоплення влади Філелем Кастром. На початку грудня не тільки відбудеться перша сесія цього крайового парляменту, але також ввійдуть в силу закони, згідно з якими Куба складатиметься з 15-ох провінцій, замість дотеперішніх 6-ох, а також Фідель Кастро стане президентом тієї комуністичної країни, задержуючи пости прем'єра та першого секретаря компартії.

Зміни в урядовій системі Куби розпочалися на початку цього року, коли Перший крайовий конгрес Комуністичної партії Куби схвалив пропозиції щодо тих змін, а опісля відбувся „всенародний референдум", яким, згідно з твердженням кубинських властей, нарід Куби підтримав запропоновані зміни. На початку листопада відбулися вибори до муніципальних асамблей, які мають відповідати за шкільництво, опіку над здоров'ям, за розбудову і втримання шляхів тощо. Натомість Національна Асамблея, крім законодавчих обов'язків, матиме також нагляд над головними індустріями Куби, призначуватиме членів Найвищого Суду та виготовлятиме програму для всього шкільництва.

Кубинські урядовці не дали точних відповідей на запити закордонних журналістів відносно впливів компартії на діяльність і рішення Національної Асамблеї та муніципальних легіслятур, а тільки заявили, що всі кандидати до тих законодавчих тіл були запропоновані комуністичною партією та що під час виборів до муніципальних асамблей голосувало „99 відсотків управнених до голосування".

Євген Іващків

ОБОРОННА АКЦІЯ ІНЖЕНЕРІВ

Дуже часто приходять до нас тривожні вісті, що наш відвічний ворог рішився зліквідувати остаточно все, що українське, і створити єдиний совєтський, а радше російський народ. Ті намагання йдуть вже третє століття, але в останньому десятилітті, особливо неприховано й відкрито, особливо інтенсивно Москва посилила наступ на український народ. Економічний визиск України і її народу проводиться із збільшеною силою. Українська мова є зовсім виключена з державних установ. Її немає також і в школах, бо для самозбереження більшість дітей відвідує школи з російською мовою навчання. Українська мова не вживається публічно, а тільки відважніші вживають її в домах і навчають своїх дітей. Москва безпощадно нищить нашу культуру. Вона палить наші бібліотеки, фальшує історію, забороняє писати про наше минуле, нищить церкви, а в останньому часі ліквідує могили українських героїв, щоб вони не пригадували людям, якої вони нації діти. Нищівна дія наших ворогів є зокрема скерована проти української свідомої інтелігенції, що її вони терориэють в різний спосіб — звільняють з роботи, переносять їх в інші райони СССР, а то заарештовують і вивозять до концентраційних таборів дуже часто на певну загибель.

Такий стан в Україні викликає тривогу у всіх, у кого вигідне американське життя ще не приспало сумління. Але сама тривога і плач нічого не допоможуть нашій батьківщині. Потрібно сильного протинаступу всієї української спільноти у вільному світі. Потрібно розкривати всі злочинні потягнення Москви супроти України і інформувати всі народи вільного світу і їх уряди про злочини, які вона поповнює на українському народові.

Такі нескоординовані оборонні акції відбувалися в нас у минулому, а на окрему увагу заслуговує Комітет Оборони Валентина Мороза, в якому заангажувалася наша студентська молодь і вже досі проробила помітну роботу. Одначе, для більше ефективної дії в оборонну акцію України повинні включитися найширші кола української спільноти, зокрема українська інтелігенція.

Тепер таку оборонну дію розпочало Товариство Українських Інженерів Америки очолене інж. Юрієм Гончаренком. Воно разом із Українським Технічним Товариством Канади влаштовує Шостий З'їзд Українських Інженерів Північної Америки, який відбудеться в днях 13 і 14 листопада 1976 року в готелі Шератон у Філядельфії. Цей З'їзд призначений обговоренню і розгорненню оборони української науки, культури, мови, технічної термінології і колег-професіоналістів, які не мають змоги вільно працювати в Україні. Ініціятиву оборонної акції Товариства Українських Інженерів Америки одноголосно підтримала Конференція Центральних Українських Академічних Професійних Товариств, яка також заплянувала ряд доповідей, пов'язаних з оборонною акцією нашої батьківщини.

Ініціятиву Товариства Українських Інженерів Америки і підтримку Конференції Центральних Українських Академічних Професійних Товариств українська громада повинна щиро привітати і включитися у розпочату роботу. Хоч інформація серед української громади у першій стадії нашої дії є корисною, одначе вона повинна концентруватися більше на завнішній сектор. Головним прицілом такої дії повинен бути уряд ЗСА, конґресмени, сенатори, американська преса, телебачення і радіо. Як довго ми будемо говорити тільки між собою, — Москва цього не буде боятися. Тільки під великим тиском вона числиться з публічною опінією, а зокрема з американським урядом, від якого через детант має великі користі. З огляду на те, що в Ню Йорку містяться Об'єднані Нації, оборонна акція повинна скеровуватися також на представників окремих націй. Серед них ми повинні здобувати якнайбільше приятелів, які на цьому міжнародному форумі могли б сказати цілому світові про злочини окупантів, які діються в Україні.

Починаючи нашу оборонну акцію, мусимо вже на початку бути приготовані на те, що вона не буде легкою і що маємо діло із рафінованим і безоглядним ворогом. Щоби наша оборона була ефективною, вона мусить бути детально розплянована і належно виконувана. Ця оборонна акція України напевно буде продовжуватися протягом довгих років, а тому потрібно відповідних організаційних форм, а також і проводу. Крім членів професійних товариств, до цієї оборони повинні включитися інші професіоналісти, які з тих чи інших причин є поза рамками організованого українського життя. В цю акцію повинні включитися наші наукові інституції — Українська Вільна Академія Наук і Наукове Товариство ім. Шевченка, Український Гарвардський Центр, Українське Історичне Товариство, українські інформаційні центри, українська преса, а зокрема українська студентська молодь, яка, хоч народжена тут, в ЗСА, має так багато запалу і може пірвати за собою вже збайдужілу старшу генерацію.

Така група людей повинна бути об'єднана в осередку оборонноої акції України, що був би складовою частиною Українського Конґресового Комітету Америки, керованим спеціяльною комісією Крайової Ради. Вся діяльність повинна фінансуватися через УККА українською громадою, який має для того апарат, як також потрібну контролю. Успішність оборонної акції, розпочатої Товариством Українських Інженерів Америки, залежатиме від серйозности постави нас усіх. Якщо ми не вив'яжемося із взятого на себе обов'язку як слід, ворог перейде до остаточної ліквідації всього, що українське. Проте, якщо ми причинимося до стримання цього наступу, або виборемо полегші для наших сестер і братів на рідних землях, то тоді зможемо сказати, що ми виконали свій національний обов'язок.

Інж. І. Янович

ПРОФ. Д-Р ОЛЕКСАНДЕР ГРАНОВСЬКИЙ

(3)

Свою політичну роботу почав проф. д-р Ол. Грановський ще на рідних землях. Маючи заледве 15 років він працював для славної тоді Революційної Української Партії (РУП). В тодішніх часах РУП поширювала українську політичну літературу в найглухіші місцевості України. Олександер, який був тоді підлітком, нелеґально перевозив підпільну українську літературу з Галичини і її відтак поширював. Був одним із тих, які потайки друкували на міміографі в Білокриниці летючки і відому в тодішніх часах „Самостійну Україну" Міхновського, і роздавали їх, а то й впихали в стиску непомітно селянам в кишені, або на ярмарках і базарах у вози.

По розгромі тодішньої революції (1905 рік) він брав активну участь у київській „Просвіті", був дійсним членом художньо-етнографічної комісії Клюбу „Родина". В тому самому часі належав до гуртка „Молодих літераторів" Київської Громади, дописуючи крім поезій і оповідань під власним іменем рецензії на вистави і художні виставки з малярства під псевдонімом Олександер Авратинський.

В Києві зустрічає Олекандер Грановський найвидатніших українських діячів того часу: Євгена Чикаленка, Михайла Грушевського, Бориса Грінченка, Людмилу Старицьку - Черняхівську, Грицька Чупринку, Олександра Олеся, Миколу Вороного, Павла Бачинського, Миколу Шаповала, Дмитра Дорошенка, Олексу Коваленка, Олександра Кошиця, цілу „Стару Громаду" і літературну еліту тих часів.

Не диво, що Грановський, перейшовши важку школу громадської і політичної роботи в краю, не міг вдержати себе, щоб і в Америці їй не віддатися. І так на протязі всього життя, рівнобіжно зі своєю фаховою працею він працює для своїх і для батьківщини.

Йому належить велике число публікацій, серед них кілька брошур, написаних англійською мовою: „Проблема незалежности України", що появилася в журналі „Ворлдс Афферс" в березні 1940 року і яка була в 1941 році долучена до документації на конференції Рузвелта з Черчіллем; брошура „Україна — побоєвище за волю" з 1944 року, яка спеціяльно була написана для конференції в Домбартенс Окс, що підготовляла створення ОН; брошура „Необхідність вільної України для тривкого миру" в 1945 році й інші.

Крім того проф. Грановський написав велике число різних меморандумів і резолюцій із різних нагод. Понадто, коли брати місцеві відносини, проф. Грановський безліч разів писав різні статті в англійських часописах Ст. Полу і Міннеаполісу з нагоди різних маніфестацій, або інших історичних роковин; він відбув безліч пресових конференцій з різних нагод: приїзду наших чільних політиків, хорових груп, чи визначних українських артистів, намагаючись завжди представити вірно нашу культуру, піднести вище красу українського народного мистецтва, зазнайомити з дійсним політичним станом в Україні та висловити наші слушні домагання в боротьбі за свободу.

Проте, чи не найбільш ефективними були особисті інтервенції проф. д-ра Грановського у чільних мужів Америки — політиків, конґресменів, сенаторів й інших, які стояли при кермі політичного життя ЗСА. Завдяки своїм великим знайомствам з різними впливовими людьми і своєму відомому імені професора університету й науковця, вступ Професорові був завжди всюди відкритий. І проф. О. Грановський використовував це.

Навантаження громадського і політичного характеру для нього ніколи не переривалися.

(Продовження буде)

Любов Коленська

САТИРА В УССР: „ЗБРОЯ ПАРТІЇ"

Справа насильного соцреалізму в українській літературі — давновідома. Совєти, змушуючи письменників писати в цьому напрямку, позбавили літературу кольоритности, сполоскали її з тематичної різнородности, створюючи картину однотонної пропаґандивної суті. Проте, виявляється, що не зважаючи на всілякі загрози, заборони, спонуки у формі орденів тощо, не так легко впровадити абсолютний соцреалізм в українську літературу. Спілка Українських Письменників, виявивши затривоження надто повільним соцреалістичним проґресом в літературі, повела останньо сильну атаку на сатиру і гумор в українській літературі, виносячи певні заключення і рішення.

Київська „Літературна Україна" в статті А. Боженка і М. Слабошпицького „Серйозні вимоги часу", інформує, що по різних церемоніях у Полтаві відбулося виїзне засідання Спілки Письменників України (СПУ), і там, після вступного слова П. Шабатина „Про сучасний стан сатири й гумору", письменники один по одному виступали з „промовистими" заявами „утверджувати своїми творами нове, здорове, боротися зі старим віджилим", „глибоко відтворити керівну роль комуністичної партії в житті радянського народу", бо тільки в такий спосіб українська література зможе бути корисна комуністичній справі. Стверджено також, що гумор і сатира „необхідні для комуністичної моралі в боротьбі з пережитками минулого", підкреслювано, що українська сатира і гумор за прикладом.. російської зробили багато корисного в часи громадянської війни та п'ятирічок.

Особливу заслугу у відтворенні сатиричних образів віддано „войовничому" талантові „преславного" Я. Галана, який „завдавав нищівних ударів буржуазному націоналізмові, реакційному мракобіссю, зухвалому католицизмові й пережиткам минулого". Хоча, як відомо, Остап Вишня не завжди був в „ласках" совєтського уряду, (1934 році його заслано на північ), сьогодні його славлять за те, що його „багатобарвна, по-справжньому народна творчість серйозно вплинула на подальший розвиток гумору і сатири. Хвалять і С. Олійника за його „партійну наснагу" і О. Ковіньку, і „талановитий колектив улюбленого читачами журналу „Перець". Спілка Письменників України вважає, що суть сатири повинна б полягати не тільки в цьому, щоб розважати публіку, але щоб в ній була „бойовість" і „наступальність", яка своїми творами зміцнювала б соціялістичне суспільство. Треба рішучо і серйозно засудити недоліки, які зводяться до „дрібноміщанського розважального хихотіння". Тому письменники вирішили, що безкомпромісову боротьбу в цьому напрямку мусять повести газети, журнали, видавництва, радіо і телебачення, філармонія і мистецька самодіяльність. Літературна критика також не повинна стояти осторонь щодо сатиричної творчости. Добрими ж тільки сатиричними творами, які йдуть за напрямком соцреалізму, „можна зміцнити наше соціялістичне суспільство" — твердили письменники. А з цим треба пильно стежити, щоб не пропускати „з поля зору найважливіші й політичні теми".

У дальшому, представляючи образ сучасної сатири, письменники на засіданні повели баталію, вказуючи на її недоліки. Вони ствердили, що останнім часом не написано жадного твору всесоюзного значення, а це вже „симптом тривожний"... Це бо свідчить тільки про те, що в українських письменників не має відваги зглиблювати складні і важливі теми, а вони беруться до легшої, поверхновної тематики. А прецінь „національну" сміхову традицію треба збагачувати досвідом всесоюзної і світової сатири".

Віддано також багато уваги цій справі, що існують такі сатирики і гумористи, які, „щоб приховати свою антигромадську суть, як правило, не виступають у своєму справжньому вигляді, навпаки, вони вдаються до витонченої мімікрії, володіють нашою соціялістичною ідеологією"...

Письменники зробили закид сатирикам також за те, що вони замало дбають про вдосконалення форми своїх творів, майже не використовуючо такий засіб сатири, як гротеск, парадоксальність сюжетних ситуацій.

Щоб піднести творчу активність гумористів і сатириків, Спілка Письменників України на засіданні вирішила, що заходить конечність відбуваати реґулярні наради з участю всіх заціkавлених організацій — Спілки Письменників, редакції журналу „Перець", Держкіна УССР, Держкомвидаву УССР та Держтелерадіо. А щоб остаточно завершити ту ціль, добре було б підтримати щорічне свято гумору на Полтавщині, наприклад, у дні Сорочинського ярмарку.

Одним з найважливіших стверджень на засіданні було те, що в Україні треба здійснити нові видання російських клясиків, їх перекладачі, „адже сьогоднішня українська сатира спирається на багатющий досвід багатонаціональної радянської сатири, насамперед російської". Лихо також в тому, що замало перекладено творів, що викривають „носіїв капіталістичних пережитків, ворогів миру і проґресу".

(Закінчення на стор. 3-ій)

Іван Заяць

Володимир Ласовський

[У першу річницю смерти]

Минає рік, коли не стало між нами Володимира Ласовського, коли витворилась в нашому еміграційному суспільстві прогалина, яку тяжко заповнити.

Володимир Ласовський був незвичайно цікавою і непересічною людиною: маляр, скульптор, сценічний декоратор, режисер, редактор, критик, організатор прерізних проявів мистецтва, пропагатор мистецтва, інспіратор талантів, ентузіяст, громадський діяч, великий патріот, батько великої мистецької родини, — а заразом і клясичний приклад офіри еміграційних злиднів.

Його постать повна гідности велетня духа, вдача все погідна, душа шляхетна, поведінка незвичайно скромна, надзвичайна увага до всіх ближних, альтруїст до найвищої самопосвяти, — і ця самопосвята для родини змусила його на еміграції покинути малярство і тяжко фізично працювати. Пробував ще на еміграції малювати, але байдужість суспільства в наслідок незрозуміння його мистецтва знеохотили його, і він замовк на довгі роки. Щоби прожити, став фабричним робітником. А шкода, — бо це був великий талант.

Коли 8 років тому Володимиру Ласовському наближалося 60 років життя, Асоціяція Діячів Української Культури „Терем" мала намір посвятити Ласовському одно число журналу „Терему". Я мав написати статтю про його малярство і перевів з Влодком інтерв'ю. На жаль, це число „Терему" не появилося. Коли обговорювано поділ праці над цим числом, один з товаришів Влодка, сам маляр, що рівнож мав зредагувати одну статтю, виразився погірдливо, що „про живих монографій не пишеться". Це заболіло дуже Влодкові, і він сам просив занехати намір публікації. Записки інтерв'ю я одначе задержав і зберіг, — і нехай Влодко сам тепер із небесних просторів промовить про своє мистецтво:

Питання: Влодку, розкажи нам про своє малярське мистецтво, коли ти почав малювати і як розвивалася твоя кар'єра; де ти студіював, виставляв і в якому напрямі пішла твоя творчість?

Відповідь: Я народився в році 1907 в родині народного учителя в селі Сороки, повіт Бучач. Мої батьки не займалися мистецтвом. Евакуований відступаючими російськими військами на Велику Україну в 1915 році, батько учителював в Бахмуті в Донбасі до 1919 року. В Бахмуті був літній театр, і я придивлявся та хвилювався, як малярі малювали декорації. Бачучи моє зацікавлення і на мою просьбу малярі дали мені трохи фарби і дошку, кажучи, що як намалює добре, то дадуть мені більше. Як 9-літній хлопець я почав, отже, малювати. Намалював кілька сільських хат і соняшники, тоді малярі дали мені більше фарб і старі пензлі, і вкоротці я помагав малювати декорації. Прийшла революція і не було чим рисувати чи малювати.

По повороті до Галичини в 1919 році я продовжував ходити до гімназії в Бучачі. Тут не учився малювати, але зате інтенсивно рисував портрети товаришів і професорів. В математиці не був сильний, але купував собі добрі ноти у професорів, даруючи їм свої образи і портрети.

На вакації все купував собі фарби та папір, ішов над річку і малював пейзажі. По короткому періоді „фотографування природи" я зачав малювати широкими мазками і вкоротці переконався, що деформацією рисунку і відповідною інтерпретацією кольорів можна куди сильніше виразити думку і почування. Так народився самостійно-стихійно у мене формалізм і деформізм.

По матурі я вступив до мистецької школи Олекси Новаківського у Львові, де був 5 років (від 1928 до 1933). Зі мною тоді там училися, між іншим, Антін Малюца, Луцик, Оля Плешкевич, Олександер Винницький (помер), Володимир Іванюх (згинув), Володимир Гаврилюк (був прекрасний) і Михайло Мороз. Під час студій у Новаківського я був „вічним революціонером", навіть проти учення самого Новаківського, бо мене фасцинували нові течії, які доходили до нас з Парижу, як кубізм, кубоконструктивізм і прочі, Брак і Пікассо були моїми ідеалами, яких я старався наслідувати. В наслідок цього Новаківський кількакратно виганяв мене зі студії, кажучи, що „роблю революцію в студії". Колір грав велику ролю у Новаківського. Новаківський був кольористом, але не імпресіоністом, радше експресіоністом з імпресіоністичним досвідом. Мене цікавила форма, і я спеціяльно уживав бруднаві кольори, щоби не попадати в кольоризм, або в імпресіоністичну проблематику, що по суті є нагим естетизмом, без змоги висловити глибші психологічні хвилювання. Є велика схожість між Новаківським і Ґоґом.

Особисто люблю Моне, який шукав кольорової музики, й Сезана подивляю, але не люблю із його математичною калькуляцією при імпесіоністичному малюванні, його філософія малярства теж чужа мені. Я люблю експресіонізм і через деформування матерії вникати в глиб матерії, і уважаю, що колір повинен бути підпорядкований проблемам матерії. Я стараюся матерію удуховити, передаючи спіритуальні риси матерії, і тому деякі критики мого мистецтва кажуть, що в мене містицизм кольору, в брудах замкнений містицизм. Я є приклонником очудновувати, підносити до якоїсь потенції ту дивність матеріяльних явищ, бо я не є матеріялістом у своїй малярській філософії. Відступаю не раз від цієї філософії і малюю з фотографічною докладністю, щоби показати, що умію малювати і рисувати акти натуралістично, і деформації мої є вислідом продумання, а не спричинені браком техніки і неумінням бачити і представити предмети і людей, так як його сприймає наше око, а не наша душа. Заки, отже, я поїхав до Парижу, польська критика писала, що в моїх творах „пізнати паризьку школу" (твори: „Демон праці" — 1931, „Материнство" — 1931, „В сутінках провулка" — 1932).

В 1933 році поїхав я до Парижу. Спочатку записався до Академії Еколь Суперієр Натіональ де Бо-з-Арт" (Ecole Superieure National Des Beaux Arts.) Там відстрашив мене ригористичний академізм, і я перенісся до Фердинанда Леже (Leger) в Академії Гранд Шоміє (Grand Chaumier),

Тут в ательє малярського революціонера Леже я хотів зразу дальше революціонувати, але Леже наказав мені „фотографувати", а не малювати кубістично. Я був зшокований і розчарований тут щойно зрозумів і переконався, як правим, як учитель, був Новаківський, і як багато він мені дав. У Леже я був один рік, і за цей час Леже дав мені основи „таблички множення" компонування кубістично, головним принципом якого є рівновага форми і контрастування. Леже казав, що образ мусить бути замкненою в собі цілістю, і всі компоненти мусять невтралізуватися. Акція форм і кольорів мусить бути замкнена в рамах образу, а лінія не сміє іти в кут образу, бо це банальне. Леже не зобов'язував своїх студентів до кубістичного оформлення приро-

(Закінчення на стор. 4-ій)

Зміни в Управі Відділу УККА в Боффало

З огляду на те, що двоє членів Екзекутиви Відділу УККА в Боффало останньо вибули з Боффало, на їх місце кооптовано нових членів, і так: обов'язки Ігоря Макуха, що був організаційним референтом, перебрав Орест Коропей, а обов'язки секретарки Марти Гаврилюк перебрав д-р Михайло Лоза. Першого з них кооптовано на засіданні Екзекутиви 6-го липня, другого — на засіданні Екзекутиви й Представників місцевих Товариств і Організацій — 13-го жовтня цього року.

На засіданні 13-го жовтня присутні заслухали звіту голови Василя Шарвана із перебігу 12-го Конгресу УККА, що відбувся в Ню Йорку в днях 8-10 жовтня 1976 року. Із звіту довідалися про те, що Відділ УККА в Баффало був відзначений Конгресом спеціяльною Почесною Грамотою. У Грамоті відмічено заслуги Василя Шарвана не тільки як голови Відділу, але й як власника й керівника щоденної Радіопрограми, яка протягом останніх 27 років співпрацює з УККА.

На згаданому засіданні винесено такі постанови:

Перевести збірку Національного Датку за 1976-ий рік в часі від 1-го листопада до кінця грудня 1976-го року.

Свято Державности й Соборности відбути в п'ятницю 21-го січня 1977-го року в готелі „Статлер - Гілтон" у формі бенкету, концерту і балю.

Загальні Збори Відділу УККА заплановано на неділю 27-го лютого 1977-го року.

(УККА)

Еґню виступив проти бойкоту арабських країн

Амман, Йорданія. — Асошіейтед Пресс інформує, що колишній віцепрезидент ЗСА Спіро Егню заявив в інтерв'ю, яке він уділив у вівторок, 9-го листопада ц.р. для йорданського англомовного щоденника, що евентуальний бойкот арабських країн у зв'язку з Ізраїлем не був би в інтересі З'єднаних Стейтів Америки. Егню, розважаючи над відповідальністю за Ізраїль, відмітив, що новобраний президент Джіммі Картер повинен розважити, чи такий бойкот проти цілого ряду арабських країн не створив би нових труднощів в ЗСА, зокрема на відтинку закордонної торгівлі і безробіття. Спіро Егню, як відомо, зрезигнував під тиском суспільної опінії із становища віцепрезидента ЗСА в 1973 році і від того часу був ще кілька разів критикований за його антижидівські виступи і його зв'язки з арабськими країнами.

СОРОК ТИСЯЧ НА ЦЕРКВУ СВ. ЮРА В ЖОВТНІ

(Закінчення зі стор. 1-ої)

лярів, а саме 20,000 на головний престіл, 26,000 на два бічні великі престоли, 15,000 на два менші, бічні престоли. Коли додати 2 хрести по кругло 2,000 долярів та інші меморіяли, які ще ждуть на своїх фундаторів, то сума всіх меморіялів поза загальною збіркою винесе рівно сто тисяч долярів!

Для виконання плянової збірки, яка проходить за кварталами й поодинокими дільницями міста, за словами голови збіркової комісії п. Ярослава Косановського, потрібно більше збірщиків. Він апелював до членів Будівельного Комітету та його власної комісії і всіх людей доброї волі, щоб зголосилися на збірників у своїх дільницях і бльоках, телефонуючи до парафіяльного уряду на число 674-1615. Збірку за окремими професіями, а саме між лікарями ведуть д-р Баран і д-р Бабій, а поміж інженерами інж. Надія Шеховська та інж. Мокрівський. Вони вислали до своїх професійних колеґ окремі заклики, листовні і в своїх професійних журналах.

Імпрезова комісія за звітом її голови п. Едварда Камінського запланувала ряд імпрез, прибуток з яких призначений на фонд будови. 12 грудня відбудеться концерт молоді СУМА. 9 січня нового року буде традиційна проскура парафії, а в березні благословення наріжного каменя та вмурування в підвалини церкви пропам'ятних документів історії церкви та парафії св. Юра.

Ще п. Михайло Юзенів подає, що закінчено складання перших двох списків жертводавців на будівельний фонд, від самих його початків до кінця ц.р. Пізніші списки будуть появлятися частіше й обніматимуть пожертви, складені в жовтні та наступних місяцях. Перша листа й перше число Бюлетеню парафії св. Юра появиться в найближчих днях. Численні жертводавці знайдуть у Бюлетені свої імена й пожертви, а ці, що їх не склали, заохоту піти шляхом жертвенних.

Після нарад Будівельний Комітет привітав о. пароха Володимира Ґавліча з його уродинами й вгощав скромним прийняттям, бажаючи швидкого покінчення будови нової церкви та довгих років у повному здоров'ї.

Енвер Гокеґа далі залишився шефом албанської компартії

Відень, Австрія. — Ройтер інформує, що Енвер Гокеґа був переобраний шефом албанської компартії у висліді партійного з'їзду, який закінчився в неділю, 7-го листопада ц.р. в Тірані, столиці Албанії. 68-річний Гокеґа, який в часі з'їзду нахвалявся, що він перешкодив військовому переворотові і унеможливив перебрання влади в Альбанії військовиками, зумів сконсолідувати кругом своєї особи достатню кількість партійних делеґатів, щоб запевнити собі дальшу владу. Політичні аналітики вважають Гоксгу останнім сталіністом у Східній Европі. Переобраними були також усі 12 членів Політбюро, включно з прем'єром Меґметом Шету і секретарем партії Гисні Капо, який „вичистив" з партії сотні членів, підозріваючи їх у тітоїзмі.

Працюю, щоб принести користь Україні

Пані Бетті Форд та пані Теодора Сидор (зліва) на прийнятті з нагоди відзначування 200-річчя Незалежности ЗСА Крайовим Республіканським Комітетом.

Джерзі Сити (Л.К). — „Мій батько Михайло Мельник і мій дідо Михайло Кузьма, кристалізуючи в мені християнський та український світогляди, дали мені поштовх до громадської праці" — сказала на відвідинах у редакції „Свободи" пані Теодора Сидор, уродженка села Підгірців біля Львова, в Україні, ввесь час активна у студентському житті, а в Америці членка і віцепрезидент Республіканського Клюбу в Ню Йорку, в якому вона різними зв'язками старається популяризувати українське ім'я. Вона і ціла її родина є членами 203-го Від. УНС.

Ще в 1949-их роках пані Сидор індивідуально займалася спровадженням українських скитальців з Европи до ЗСА, даючи їм підтримку у перших їхніх кроках у новій країні.

Вже четвертий рік пані Сидор належить до Республіканського Клюбу в Ню Йорку, членами якого є найбільш проміненті жінки цієї країни: пані Бетті Форд, пані Меймі Айзенгавер, пані Пет Ніксон, пані Геппі Рокеффелер, пані Фінгер, пані Ворнакі, та інші. Пані Теодора Сидор є також діяльна в Комітеті бібліотеки Кальвіна Куледжа в Ню Йорку.

Цього року у Вальдорф Асторії відбувся бенкет, на якому відзначували 200-річчя Незалежности ЗСА. Туди запрошено пані Сидор в ролі спеціяльного гостя, і як віцепрезидента Республіканського Клюбу. На цьому бенкеті між іншими визначними гостями була приявна дружина Президента, пані Бетті Форд, а з українців пані Марія Душник, членка цього Клюбу і заступниця головного предсідника УНСоюзу.

З метою ближче познайомити своїх американських співгромадян з Україною, та видатнішими українцями, пані Сидор влаштувала в Клюбі прийняття, запрошуючи туди кол. прем'єра Карпатської України Юліяна Ревая, який прибувши, подарував цьому Клюбові англомовну історію Карпатської України д-ра Петра Стерча: „Дипломатія двоякої моралі". Пані Сидор теж влаштувала в цьому Клюбі прийняття для українських мистців — Михайла Панчака і Миколи Голодика.

Беручи до уваги конечність різних міжнародних зв'язків з Клюбом, пані Сидор влаштовує для різних визначних політичних діячів прийняття, як для амбасадорів з Арґентини, з Чіле, Єгипту, австрійського консула та інших, при кожній нагоді підкреслюючи своє українське походження, розказуючи про Україну, і цим самим здобуваючи приятелів для українського народу. Під час прийняття в честь амбасадора з Чіле була присутня д-р Валентина Калинник.

Від 1959 року пані Сидор постійно бере участь у великих торжественних святах в Римі, зустрічаючись там з українськими і латинськими ієрархами. Михайло Сидор, чоловік пані Теодори, є сестрінком покійного Владики Івана Бучка, з яким пані Сидор перед його смертю удержувала кореспонденційний зв'язок.

„За професією мій чоловік і я — банкові урядовці на Волл Стріті. Все життя я була самостійна. І, не зважаючи на великі трагедії в родині, — батько мій був двічі арештований під час польської влади і за совєтської окупації, а сестру мою вивезли на Сибір, звідкіля вона вже не повернулася, — я ніколи не заломилася, завжди працюючи в тому напрямі, щоб принести користь Українській Церкві та Україні. Моє життєве мотто: це працювати і боротися, не зважаючи на будь-які перешкоди" — сказала пані Теодора Сидор.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Новий лікар-дентист д-р Володимир Содук

Вітаємо нового українського лікаря дентиста в нашій громаді д-ра Володимира Содука, та радіємо успіхами нашої молоді. Д-р Володимир Содук син Анни та Василя Содуків народився в місті Кентоні, Огайо. Батьки, приїхавши із Німеччини, поселились у нашій громаді, де Василь Содук зразу включився до громадської праці, у тому і до УНСоюзу, де є скарбником у Відділі 115-му досьогодні.

Молодий Володимир вступив до відділу СУМА, де брав участь у балетному гуртку і мандоліновій оркестрі, також відбував літні вишкільні табори, де гартував свого молодого духа. Початкову школу, а також українську суботню при церкві св. От. Миколая закінчив в місті Кентоні. По закінченні місцевої середньої школи з дуже добрим вислідом, він вступив на студії до стейтового університету в Колумбусі, Огайо, де із відзначенням закінчив дентистику.

Ім'я Володимира Содука було поміщене на списку кращих у „Свободі", також із маленькою стипендією УНСоюзу.

Вітаючи молодого д-ра Володимира Содука батьки Анна і Василь, сестри Маруся і ..., та ціла українська громада ..., Володимир Содук, який ... своє ... в місті Кентоні, Огайо, є членом 115-го Відділу УНСоюзу.

д-р Володимир Содук

Секретар Відділу 115
Петро Бабич

САТИРА В УССР: ...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Однією з найбільш підкреслюваних потреб була конечність „активізувати роботу сатириків у викритті наших ідейних ворогів — українських буржуазних націоналістів, сіоністів, міжнародної реакції".

Вимоги комуністичної партії щодо письменників в Українській ССР значно збільшуються. Тут виразно не йдеться про мистецьке підвищення якости української сатири, а про її зближення до російської, про споласкання з „української буржуазної ідеології". Спілка в ім'я „проґресу комунізму" кидає ще один виклик українським сатирикам — створити „бойову" і „наступальну" сатиру — тобто зробити її „зброєю партії" в її поході на повну ліквідацію українства.

НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ШЕВЧЕНКА В ЗСА

НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ

відбудеться в СУБОТУ, 13 ЛИСТОПАДА 1976 Р. в год. 5-ій по пол. в залі Українського Інституту Америки, 2 Схід 79 вул. в Ню Йорку

ПРОГРАМА:

1. Відкиття.
2. Архітект Іван Жуковський: доповідь на тему: „ІЗ АРХЕОЛОГІЇ ПІВНІЧНОЇ БУКОВИНИ".

Вхід вільний

Управа Наукового Товариства ім. Шевченка

УПРАВА ВІДДІЛУ Т-ва за ПАТРІЯРХАЛЬНИЙ УСТРІЙ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ ВІДДІЛ НЮ ЙОРК

запрошує

Мирян Помісної УКЦеркви й Українське Громадянство метрополії Ню Йорку й околиці взяти участь у

ЗБОРАХ

на яких ред. ВАСИЛЬ КАЧМАР виголосить інформаційну доповідь про найновіші події у нашій Церкві, по доповіді запити й дискусія.

Під час Зборів відбудеться вибір делеґатів на Крайовий З'їзд Т-ва за Патріярхальний Устрій УКЦеркви, що відбудеться 20 ЛИСТОПАДА, у Філядельфії

Збори відбудуться

в неділю, 14 листопада 1976 р.

у великій залі Українського Народного Дому при Другій евеню. Година 1:30 дня, безпосередньо після Служби Божої в церкві св. Юра, що кінчається в 1-ій год.

Президія Об'єднання Українських Письменників „Слово" сповіщає з глибоким жалем, що 4 листопада 1976 року відійшов у вічність

Олександер Неприцький Грановський

визначний український поет, науковець, культурний діяч і довголітній заслужений член ОУП „Слово"

Дружині і Родині Покійного висловлюємо наше найсердечніше співчуття

Повідомляємо Рідних, Приятелів та Громадянство, що ранком 24 вересня 1976 р. — після 45 літньої лікарської праці в Перемишлі, Кракові, Відні, Штутґарті та Ст. Кетеринс, Онтаріо, — упокоївся в Бозі

бл. п.

Д-р МИРОСЛАВ КУНИК

та був похоронений на цвинтарі „Проспект" у Торонті, Онтаріо, дня 27 вересня 1976 року.

Вічна Йому Пам'ять!

Просимо про молитви!

брат — ОЛЕКСАНДЕР з Родиною

Замість квітів на свіжу могилу незабутнього

МАРКА МАЦИКА

складаємо 300 долярів на Український Науковий Інститут Гарвардського Університету

ЗІНАЇДА МАЦИК — бабуня і Родина
і КСЕНЯ ПАЩУК, ОКСАНА і ЗЕНОН БАБЮК, АНДРІЙ ПАЩУК

Замість квітів на свіжу могилу нашої Незабутньої Товаришки з УВУ, яка трагічно згинула в автомобілевому випадку

міґр Галини Тір-Круль

складають на Фундацію Українського Вільного Університету:

по 100.00 дол. — Леся і Славко Ткачі, Мирон і Рута Новосади;
по 20.00 дол. — Теодозій Онуферко, Надія і Володимир Кух.

Замість квітів на свіжі могили:

Бл. п. СОФІЇ з КОЗІЇВ КАРЛЕВИЧ

вдови по бл. п. о. Іванові, довголітньому пароховi міста Лежайська, пов. Ланцут, та

Бл. п. КОСТЯ ЛІЩИНСЬКОГО

нашого доброго приятеля, замешкалих в Ню Йорку, складаємо на Регіональний Збірник „Ярославщина і Посяння" суму 130.00 долярів

В. Притоцький	$ 50.00
О. Аронець	20.00
Р. Кишакевич	10.00
Б. Гайдук	10.00
М. Ожґа	10.00
І. Струц	10.00
А. Струц	10.00
М. Голань	10.00

ЛЕЖАЙЩАНИ

Свято Покрови в українській православній парафії в Ірвінґтоні

Сестрицтво Св. Покрови при Українській Православній Парафії св. Тройці в Ірвінґтоні, під час Молебня до Пречистої Діви Марії.

Сестрицтво „Св. Покрови" при українській православній парафії Св. Тройці в Ірвінгтоні влаштувало 16-го жовтня ц. р. величавий обід з мистецькою програмою в честь Св. Покровительки Матері Божої, яка охороняла наше славне козацтво, наш славний Почаїв та нашу Українську Повстанчу Армію, яка змагалась за долю Української Нації та її самостійність до суверенного життя.

Після Служби Божої, яку відправив о. д-р Ю. Шумовський та співом церковного хору під орудою інж. Д. Олійника, відправлено Молебень за здоров'я Сестриць, які виструнчені стояли зі своєю хоругвою Св. Покрови біля вівтаря. Церковний хор відспівав многоліттє для сестриць, як рівнож згадав померлих, де відспівано „вічная пам'ять". На закінчення Молебня настоятель Парафії виголосив відповідну промову на тему Покровительки та значення жіноцтва при нашій парафії, наводячи безліч прикладів та досягнень у парафії в громаді та в українському житті взагалі.

О годині 1-ій всі присутні в церкві парафіяни та гості засіли за прибраними столами, що їх приготовило сестрицтво, що його очолює Віра Пасько, а за головним столом засіли отці з пані-матками та частинно представники околичних та місцевих громад.

Свято відкрив голова парафіяльного уряду Борис Прицюк, привітавши парафіян та гостей, а дари поблагословив о. д-р Ю. Шумовський, передаючи ведення мистецькою програмою інж. Д. Олійникові. Тостмайстер подякував за довір'я та попросив голову Сестрицтва Св. Покрови Віру Пасько до вступного слова, яка склала присутнім подяку за участь та за звеличання Свята Покрови нашої патронки та вшанування Покровительки Українського Народу.

Після перекуски наступила мистецька програма, яку започаткував жіночий хор 71-го Відділу СУА з Джерзі Сіті під керівництвом інж. Д. Олійника, виконуючи кілька пісень, які нагороджено рясними оплесками. Це направду, як на вступі зазначив диригент хору, „хор на висоті своїх завдань при СУА в Америці". На бажання публіки хор відспівав пісню „Гетьте думи" слова Л. Українки, музика — Зої Маркович.

Виступ п-і І. Канонів був незвичайний: вона прочитала поезію свого улюбленого мужа, а нашого парафіянина, який недавно помер, про Україну. Дійшовши до слів „...тільки там..." (тільки в Україні), не витримала зворушення і розплакалася.

Привіти наступили від 71-го Відділу СУА в Джерзі Сіті, який виголосила п-і Галина Білик, від парафіяльного Уряду в Мейплвуді, склав його голова інж. Л. Гусак, від Вільного Козацтва — отаман Б. Дацьківський, від місцевого відділу ООЧСУ — п-і І. Кононів, як рівнож привітав присутніх ред. Кравчук з Джерзі Сіті, а за неприсутнього голову місцевого Відділу УККА склав привіт о. Б. Дацьківський.

Школа учнів гри на бандурі п. В. Васькова — Петро, Стефанія та Юрій Лучки, члени СУМА з Пассейку, відіграли та проспівали зі своїм професором декілька пісень, а на закінчення вони втрійку відіграли та відспівали ще одну пісню, за що отримали гучні оплески.

На закінчення Свята промовляли: о. І. Наконечний від парафії Св. Вознесіння в Мейплвуді та о. Декан Б. Желехівський з Трентону, та інші як рівнож заключне слово виголосив настоятель Парафії о. д-р Ю. Шумовський. Молитвою закінчено це велике торжество — Свято Покрови.

А. Домарацький

Володимир Ласовський

(Закінчення зі стор. 2-ої)

ди, а наказував шукати своїх власних шляхів, — не любив наслідування, а навпаки жадав, щоби студенти творили індивідуально і виломлювалися з-під його впливу.

По повороті до Львова я мав великі успіхи. Мав добрі критики польської і жидівської преси, і поляки запросили мене, єдиного українця, на міжнародну репрезентаційну виставку по балканських країнах. АНУМ (Асоціяція Незалежних Українських Мистців), яка старалася лянсувати новаторство в українському мистецтві, улаштувала мені індивідуальну виставку у Львові. На жаль, з вибухом Другої світової війни все це урвалося. Большевики наказували нам малювати соцреалістично великанські портрети вождів, і я перестав малювати.

З приходом німців до Галичини я намалював кілька портретів.

Опісля прийшла еміграція: табори в Куфштайні і Грацу, де трохи малював і організовував мистецькі виставки. В таборі в Ляндеку трохи малював і був викладачем композиції в таборовій мистецькій школі.

В році 1946 переїхав до Парижу, де розмалював церкву св. Володимира, але для заробітку мусів іти працювати до фабрики. Все таки був співосновником і головою Товариства Прихильників Мистецтва. В році 1948 переїхав з родиною до Аргентини. Тут мусів іти працювати до фабрики і через 10 літ майже не працював. Лише по 8-літній перерві я почав трохи малювати, і перед виїздом до Ню Йорку зробив індивідуальну малярську виставку в Буенос Айресі.

По приїзді до Ню Йорку в році 1959-му намалював кілька портретів та почав малювати церкви зі Святославом Гординським, на жаль, конечність удержання родини і малих дітей знову змусили мене піти до швальні працювати. Все таки удалося мені зробити в Ню Йорку дві індивідуальні виставки, і я брав участь в численних збірних виставках, улаштовуваних ОМУА. Але обіцяю, що коли перейду на емеритуру, знову посвячу весь свій час малярству, бо це ж моє покликання.

Питання: Який жанр малярства тебе найбільше потягає?

Відповідь: Я, властиво, портретист, — найбільше тягне мене і фасцинує портрет, бож це вглиблювання в душу портретованого.

Питання: Яка твоя малярська філософія?

Відповідь: Спіритуальність. Я вірю в позаматеріяльність матеріяльних явищ і стараюся в своєму малярстві здійснювати цю віру. Кожний предмет, який нас оточує, живе для нас, оживлений нашими прагненнями, нашими емоціями, вагою того призначення, що його ми їм надаємо. Сума тих матеріяльних явищ веде мене особисто в інший світ і веде шляхом туги до абсолюту, — до Творця Вселенної. Стараюся в малярстві бути собою, не наслідувати нікого, і уважаю за найбільше досягнення знайти себе в кожному образі. Не стараюся здійснювати якоїсь програми в своєму мистецтві; іду від образу до образу і в кожному здіснюю іншу проблему. Цей брак тяглости є поважним закидом з боку моїх товаришів-колеґ, але на розкіш тяглости не дозволяють ані обставини ані переконання. Я щасливий, коли в малому відсотку здійсню в якомусь образі візію, яка мене хвилює, непокоїть і проситься до здійснення. Я щасливий, коли я є сам собою...

Питання: Влодку, розкажи коротко про свою діяльність, як редактора, видавця, режисера, маляра декорацій, викладача, ну і про свою громадську роботу.

Відповідь: В добі Новаківського я був організатором студентської групи „РУБ" з учнів Новаківського і редактором журналу цієї групи „Карби". На жаль, вийшло лише одне число „Карбів" через брак фондів. Але це спонукало мене писати критичні мистецтво-

Мистець Володимир Ласовський

знавчі статті в різних журналах і газетах. За большевиків від 1939 до 1941 року був співробітником Інституту Народної Творчости. Коли, як то кажуть, „вибухла Україна" з приходом німецької окупації Галичини, я був головою „Спілки Образотворчих Мистців" та викладачем мистецтвознавства на кваліфікаційних курсах для акторів ансамблю Львівського театру, організованого Блавацьким і Гірняком. В тому часі я був і співорганізатором разом з Зеноном Тарнавським Театру Малих Форм, який згодом перетворився у „Веселий Львів". Тоді я відійшов, бо не погоджувався з цією переміною.

На еміграції, як вже згадав, мало малював, зате був директором міжнародного таборового театру в Куфштайні, а опісля в Ляндеку був викладачем композиції в таборовій мистецькій школі. В Парижі був співосновником і головою „Товариства Прихильників Мистецтва". В Аргентині, в Буенос Айресі, разом із Юрієм Тисом, режисером Григоренком і М. Івасівкою ми заложили Театральну Студію, в якій я був декоратором і викладачем історії мистецтва, а при цьому і сам студіював режисерство і драму. Після цього я створив Ляльковий Театр, — сам поробив ляльки, сцену і декорації, та з великим успіхом поставив п'єсу О. Сацюка „В царстві Оха". Сам продумав і уложив музичні ефекти до цієї вистави. В Ню Йорку був головою нюйоркського відділу ОМУА, працював в управі того ж Об'єднання, заложив при СУМА театральну студію, де відрежисерував кілька п'єс при допомозі дружини Мирослави.

Питання: які твої пляни на майбутнє?

Відповідь: Коли осягну емеритуру, посвячу весь свій час малярству і суспільно-громадській праці.

На цьому інтерв'ю закінчилось. Це було 8 років тому. За цей час Ласовський працював далі у фабриці, заробляючи на життя, а весь свій вільний час посвячував для свого народу: давав безінтересно відчити, де лише його попросили, деклямував, рецитував, був розрадником і інспіратором всіх українських талантів, яких зустрічав на своєму шляху, помагав всім мистцям чим міг, пропаґував мистецтво, піддержував на дусі зневірених, улаштовував концерти, врешті став головою „Ради в Справах Культури при СКВУ". На цьому дуже відповідальному пості розгорнув жваву діяльність, — Раді Культури віддав усі свої сили, — поєднав і зорганізував музик і все мріяв про вільний час, щоби посвятитися малярству, своєму покликанню. І здавалось, що доля вислухала його душевні бажання, що його мрії сповняться. Він діждав короткої, — о, якже короткої! — емеритури і радів, що його мрії здійснилися: увесь свій час посвятив малярству і громадській роботі. Почав знову інтенсивно малювати, радів тими своїми дітьми-творами, пишався ними. Але доля його була гірка й жорстока і скоро урвала цю радість. Його шляхетне серце, знесилене злиднями життя і працею для свого народу, перестало битись...вже рік тому... 10-го листопада, під вечір.

„ЛЬВІВ" - Клівленд матиме грище

Клівленд, Огайо. — 27-річна історія Українсько-Американського Спортового Клюбу „Львів", у Клівленді, Огайо, сповнена не тільки спортових змагань на грищі, але теж змагань за грище — за своє власне грище.

Спортовий клюб без власного грища, то так, як армія без площ вправ і полігону для маневрів — нема розгортання праці, нема росту...

За таких умов треба за чудо вважати, що футбольні юніори „Львова" змонополізували чемпіонат своєї кляси, двічі дійшли до чвертьфіналів Юніорської чаші Америки (тобто, опинились в першій шістнадцятці на тисячу таких дружин у цій країні), а цього року — вже як доросла дружина „Львова" — дійшли до чвертьфіналів Сходу за Аматорську чашу ЗСА.

З другого боку, брак власного, огородженого грища засуджував „Львовян" на хронічну фінансову анемію: наш клюб міг відбути свої змагання (як господар) тільки на відкритих паркових грищах, на яких не вільно брати грошей від глядачів... А, без грошей у касі, не можливо виплисти на ширші води.

Цього року, нарешті розв'язка пекучої проблеми грища. З ініціятиви клюбу та його Відділу УНСоюзу, після довгих переговорів, Комітет придбання грища для УАСК „Львів" 9-го вересня ц. р. підписав контракт — договір із помісною католицькою парафією св. Покрови, в Пармі, Огайо, згідно з яким УАСК „Львів" наймає від названої парафії на 10 років грунт під будову спортової площі, з правом продовжувати цей договір на дальші десятиріччя. Площу-грище будує на свій кошт УАСК „Львів". На випадок розв'язання договору, парафія Св. Покрови звертає спортовому клюбові кошти побудови грища.

Хоч наголовок цієї інформації поданий у майбутньому часі („Львів" матиме грище") — дальший її хід, не без рації, стоїть уже на реальному грунті теперішнього часу. Наш молодий підприємець, інж. Богдан Чопко бульдозером уже вирівняв площу, лишилося тільки її опарканити, пождати на поріст засіяної трави і... — на весну 1977-го року йти на перші змагання „Львова" на його власній спортовій площі... Радість численних симпатиків УАСК „Львів" з нової власної площі буде тим більша, що вони не мусітимуть їхати до неї далеко поза місто (як це мусять робити симпатики інших етнічних клюбів). Площа положена на Пармі, більшість мешканців цієї громади можуть — для власного здорового проходу — дібратися до цієї площі..., „авто-ногами". (Словом, усе покрайовому).

Радіючи, разом із п. т. симпатиками „Львова", просимо їх не слухати, як засіяна на новому грищі трава росте, тільки щедрими грошовими пожертвами на сплату реченцевих (!) зобов'язань клюбу ділом-уділом допомогти йому зреалізувати це велике підприємство.

Грошові пожертви (чеки, моні ордерс) слати на адресу автора цієї інформації:

Степан Глоговський —
— секретар 346 Відділу УНС
3156 Вест 14-та вулиця
Клівленд, Огайо 44109

Філія УКУ в Вашінґтоні починає новий академічний рік

В неділю, 10-го жовтня ц. р., у каплиці Св. Софії у Вашінгтоні капелян Філії Українсько-Католицького Університету Степан Кіржецький, відправив Богослужбу в намірені нового, осіннього семестру. Так розпочався формально новий академічний рік цієї Філії. Уже наступного дня, у понеділок 11-го жовтня, відбувся перший виклад в семестрі, який виголосила проф. Марта Богачевська-Хом'як на тему „Проблема періодизації Української Історії". Цікава тема, що була вступом до предмету, викликала живу дискусію між слухачами, яких було к. 20.

Більшість слухачів — знайомі з попередніх академічних років, зокрема з останнього, 1975-1976, який визначився високим науковим рівнем і цікавою тематикою викладів. Від осени 1975 до травня 1976 відбувалися на Філії УКУ у Вашінгтоні такі виклади: Проф. Михайло Кушнір: „Релігійні елементи української ікони", Проф. Леонід Рудницький: „В пошукуванні абсолюту — нова українська література", Проф. Петро Оришкевич: „Політична й етнографічна границя України", Проф. Василь Лев: „Сучасна Українська мова", Проф. Юрій Старосольський: „Джерела українського права протягом тисячу років", Д-р Михайло Борецький: „Економіка сучасної України", Проф. Михайло Кушнір: „Ситуація Українського Образотворчого мистецтва в Україні і на еміграції", Проф. Юрій Перфецький: „Мовне взаємозбагачення чи русифікація української мови?", Проф. Марта Богачевська-Хом'як: „Історія, як проблема сучасної української людини", Проф. Евген Лащик: „Деякі аспекти філософії науки в сучасній Україні".

Вступом до теперішнього академічного року була Конференція Блаженнішого Патріярха Йосифа, ректора УКУ в Римі, з викладачами і зацікавленими учасниками, під час його відвідин у Вашінгтоні 19-го вересня.

Блаженніший Патріярх розвинув перед учасниками свій погляд на завдання УКУ і його Філій, як продовження, а згляднo завершення аспірацій Великої Духовної Семінарії у Львові, яка мала дістати університетський статус. Блаженніший Патріярх хотів би, щоб УКУ в Римі і — в міру можности його Філії по світі давали завершені курси основних ділянок українознавства на академічному рівені. Він вірить, що передусім місцеві студенти університетів повинні зацікавитись у систематичній участі у викладах, щоб поглибити своє знання про країну свого походження. На цій конференції обговорено пляни та можливости Філії УКУ в Вашінгтоні, а присутні професори мали нагоду висловити свої погляди і суґестії. Прийнято також до відома, що Філія УКУ в Вашінгтоні запланувала організацію Інституту Української Преси для студій історії нашої преси, створення архіву, мікрофільмування і т. т. Відомий журналіст д-р Ярослав Шав'як погодився вести Інститут. Він сподівається, що знайдуться молоді люди, що візьмуть участь у працях Інституту. Виклади відбуватимуться, як досі, з правила кожного другого понеділка о год. 7:30 веч. в Домі Св. Софії, при вул. 30-ій, Н. В. ч. 2615, у Вашінгтоні.

юс.

Дні Української Школи в Чікаґо

Заходами Ради Українського Шкільництва, основаної тому два роки при місцевому Відділі УККА, завданням якої координувати працю усіх виховно-навчальних заведень — садків, передшкілля, шкіл і різних вищих курсів, тощо та забезпечити їхню оперативну ефективність, від 2-3 жовтня відбувалися „Дні Української Школи". Метою цієї, вперше в Чікаго заініційованої, акції було збірно заманіфестувати вагу і значення українського рідного шкільництва та шукати співзвучности у цих справах із загалом громадянства усвідомлюючи його про той загрозливий стан, у якому в останніх кількох роках опинились усі українські школи включно з українським католицьким цілоденним шкільництвом, де число учнів з року на рік меншає, і який загрожує нам усім ступневою денаціоналізацією молодого покоління.

Усі ці проблеми вичерпно з'ясувала Рада у спеціяльно виданій „Відозві до Громадянства" і при допомозі духовенства усіх віровизнань, та 6-ох українських радіопрограм широко розголосила на терені метрополітального Чікаго.

У неділю 2-го жовтня, заходами Президії і зокрема незвичайно відданого справам шкіл і молоді — Голови Відділу УККА — ред Михайла Панасюка, пані усіх наших жіночих організацій провели під українськими церквами збірку на „Фонд Рідної Школи", яка принесла приблизно 1300 дол., що будуть зужиті на пекучі потреби місцевих шкіл чи садків. Велика їм за це подяка. В цих же днях окремо зорганізовано відповідну розвагову програму для дітей і їхніх батьків: вечір з танцями для молоді старших кляс у залі школи при парафії св. Володимира і в неділю дві пополудневі імпрези для малят і учнів молодших кляс: пісні, гри, забави, хороводи, показ двох кольорових фільмів, до яких тексти і коментарі підготовила учителька Галина Грушецька.

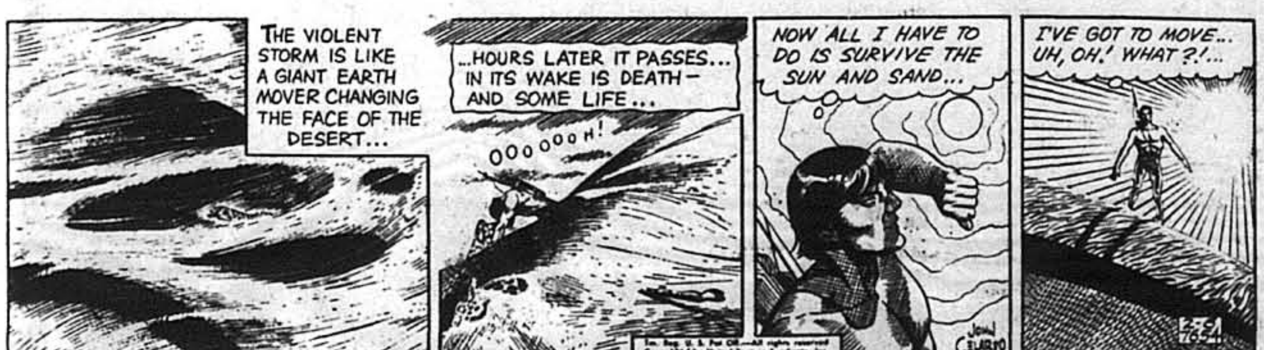
Першою — вечірньою програмою кермував при співпраці комітету батьків і виховників містоголова РУШ Любомир Сурівка, другою недільною програмою зайнялась крайова референтка Дошкілля п-і Люба Зобнів-Климкович, а їй допомагали Христя Таран, Христя Гаст, Надя Горб, Хр. Пригорчук та учительки Орися Покорна і Галина Грушецька.

Другою недільною програмою кермувала учителька цілоденної школи о. Миколая Ярослава Проців, а допомагали їй у цьому: учительки Віра Зельвак, Марія Мандзій та Марійка Слободян.

Активну участь у програмі брала весь час оркестра „Трубалур" Олексія Пошиваника. Під час обох імпрез діти користувались буфетом, яким зайнялись члени Батьківського комітету, які не жаліли ні часу, ні труду, щоби все вийшло якнайкраще. Зразковою була теж співпраця управителів-учителів і виховників усіх шкіл, яких молодь об'єднано взяла в цих імпрезах участь. Окрема подяка належиться катедральній парафії св. о. Миколая і катедральній парафії св. кн. Володимира за те, що безкоштовно віддали свої приміщення на ці імпрези, до переведення і успіху яких поважно причинились своїми щедрими пожертвами по 300 дол. обидві наші фінансові інституції, а це: кред. коп. „Самопоміч" і Позичково-Щаднича Каса „Певність". Щира їм за це подяка.

Мирослав Семчишин

ТАРЗАН: Ч. 7654 — Кінець бурі

Несамовита буря — це неначе велетенська землечерпалка, яка змінює вигляд пустелі...

...Кілька годин пізніше буря проминає, залишаючи за собою смерть, але також і деяких живих істот...

...Тепер тільки мушу перенести спеку сонця і небезпечний пісок...

...Мушу йти вперед... Ох! Що це?!...